

Aleksandra Cępa

Pedagogika: bibliotekarstwo i informacja naukowa

I rok niest. mgr. - Jarocin

Opracowanie analityczno – porównawcze

Badania porównawcze nad czytelnictwem młodzieży

Do opracowania analityczno – porównawczego wybrałam dwa artykuły z czasopism fachowych dla bibliotekarzy:

1. Schlender Grażyna: Zainteresowania czytelnicze młodzieży. // Poradnik Bibliotekarza.- 1997, nr 4, s. 6-8.
2. Zasadzka Zofia: Nastoletni czytelnicy. // Biblioteka w szkole.- 2007, nr 6, s. 1-3.

W pierwszym artykule przedstawiono wyniki badań ankietowych dotyczących zainteresowań czytelniczych młodzieży w wieku 15- 19 lat. Badania zostały przeprowadzone jesienią 1996 roku w bibliotekach gminnych woj. kaliskiego. Udział w badaniach wzięło 30 bibliotek wiejskich, które przesyłały do Biblioteki Wojewódzkiej 284 ankiety. Większość respondentów stanowiły dziewczęta – 69,4 % ogółu, chłopcy – 30,6 %. Celem tych badań było wykazanie czy księgozbiór w bibliotekach wiejskich zaspokaja potrzeby czytelnicze i jakie upodobania czytelnicze ma młodzież. Celem głównym było *uzyskanie informacji, w jakim kierunku z punktu widzenia młodzieży należy przeprowadzić aktualizację zbiorów, tak aby biblioteki w jak największym stopniu zaspokajały potrzeby czytelnicze nastolatków.*¹

Jako drugą pracę wybrałam artykuł *Nastoletni czytelnicy* ponieważ badania nad czytelnictwem młodzieży były przeprowadzone kilka lat później i na znacznie większej liczbie respondentów. Niestety z artykułu nie dowiaduję się czym posłużono się do badania tego zagadnienia. Badania odbyły się w 2003 roku, przeprowadzone zostały przez Bibliotekę Narodową na grupie młodzieży gimnazjalnej z 3 klas (15 lat) z 70 szkół z całej Polski. Celem tych badań była obserwacja czytelniczych doświadczeń i postaw wobec lektury książkowej. Pod uwagę brano: aktywność i charakter wyborów czytelniczych dokonywanych w czasie wolnym oraz w sytuacji przymusu szkolnego, stosunek do czytania książek oraz rodzaj wartości przypisywanych satysfakcjonującej lekturze.²

W obydwóch pracach badawczych upodobania czytelnicze młodzieży, które wykazały dużo podobieństw, młodzież gustuje w książkach opisujących życie nastolatków, znacznie rzadziej sięgają po biografie oraz książki popularno – naukowe. Dziewczęta wykazują

---

¹ Schlender Grażyna: Zainteresowania czytelnicze młodzieży. // Poradnik Bibliotekarza.- 1997, nr 4, s. 7.

² Zasadzka Zofia: Nastoletni czytelnicy. // Biblioteka w szkole.- 2007, nr 6, s. 1

zainteresowanie książkami o tematyce miłosnej, psychologicznej i przygodowej. Natomiast chłopcy sięgają po książki przygodowe, sensacyjne, fantastyczne a nawet horrory. Według tych badań wśród dziewcząt dużą popularnością cieszą się książki M. Musierowicz, K. Siesickiej a wśród chłopców – Bahdaja, Niziurskiego, Higginsa, Whartona i Kinga.

Książki z dziedziny seksuologii i narkomanii również cieszą się dużym zainteresowaniem. W jednych jak i w drugich badaniach (przeprowadzonych po 7 latach) młodzież wybiera te same tytuły:

- Christiane F. "My, dzieci z dworca ZOO"
- Rosiek B. „Pamiętnik narkomanki”
- Wiśłocka M. „Sztuka kochania”
- książki Zbigniewa Lwa-Starowicza

Z moich obserwacji czytelnictwa młodzieży wynika to samo: nastolatki pytają o wyżej wymienione książki, cieszą się one dużą popularnością. Myślę, że nie tylko chodzi tu o modę ale o jakość i treść tych książek. Są napisane łatwym, przystępnym językiem i odpowiadają na wiele pytań trapiących młodzież. Jeśli natomiast chodzi o książki czytane przez dziewczęta i chłopców, także potwierdzam te dane. popularne są książki z cyklu „Jeźycjada” M. Musierowicz, M. Fox, K. Siesickiej, książki fantastyczne np. Harry Potter J.K Rowling.

Na czytelnictwo znaczny wpływ ma dostęp do książek. W obu pracach pojawia się też problem dostępności do książek i bibliotek. Znaczna mniejszość młodzieży posiada w swoich domach własny księgozbiór. Najczęściej młodzież korzysta z bibliotek szkolnych i gminnych. Młodzież mieszkająca na wsiach wypożycza zdecydowanie mniej książek niż młodzież z miasta, gdzie dostęp do książek jest łatwiejszy.

Innym czynnikiem wpływającym na czytelnictwo są cechy społeczno – demograficzne. Problem ten podejmuje praca *Nastoletni czytelnicy*. Np. dziewczęta znacznie częściej czytają niż chłopcy i ich wybory czytelnicze są bogatsze; nastolatki z rodzin rolniczych nieco rzadziej podejmują lekturę beletrystyki; wraz ze wzrostem wykształcenia rodziców rośnie zainteresowanie literatur popularną, szczególnie fantastyką i powieściami sensacyjnymi.³

Jeśli chodzi o dziedzinę czasopism problem ten podejmuje praca *Zainteresowania czytelnicze młodzieży*. Obok magazynów popularnych o charakterze konsumpcyjnym – „Brawo”, „Dziewczyna”, zarówno chłopcy, jak i dziewczęta zaprenumerowałyby „Świat Wiedzy” czy „Wiedza i Życie”.

---

³ Zasadzka Zofia: *Nastoletni czytelnicy*. // Biblioteka w szkole.- 2007, nr 6, s. 2.

Porównując obie omawiane prace trzeba zauważyć, że praca *Nastoletni czytelnicy* bardzo ogólnie traktuje czytelnictwo młodzieży gdyż badania przeprowadzono w całej Polsce, natomiast praca *Zainteresowania czytelnicze młodzieży* skupia się na określonej grupie czytelników obejmując tylko młodzież z regiony kaliskiego. W obu pracach widać podobieństwo jeśli chodzi o upodobania czytelnicze i zmienne wpływające na taki stan wyników omawianych badań.